

Ρεπορτάζ ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΗ

Η ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ του κ. Κ. Σημίτη υπέρ της ταχείας αναδιάρθρωσης του χρέους προκάλεσε αναστάτωση στο ΠαΣοΚ και διχασμό στον κύκλο των παλαιών εκσυγχρονιστών. Τα διλήμματα τέθηκαν αμέσως: Αναζωπύρωσε με τις δύο πρόσφατες παρεμβάσεις του την ανασφάλεια για επικείμενη κατάρρευση της οικονομίας ή έκανε το χρέος του να πει την αλήθεια ως πολιτικός που έχει απαλλαγεί από το

άγος του πολιτικού κόστους; Συνοδοιπόροι του την εποχή όπου ήταν πρωθυπουργός δεν δίστασαν να εκφράσουν δημοσίως τις αντιρρήσεις τους. Λιγότεροι ήταν όσοι συμφώνησαν μαζί του. Συνήθως οι παρεμβάσεις του πρώην πρωθυπουργού αποτελούν σημείο αναφοράς για το ΠαΣοΚ, όχι μόνο για τους εκσυγχρονιστές. Είναι η πρώτη φορά που ο κ. Σημίτης γίνεται αποδέκτης εσωτερικής κριτικής για τις απόψεις του, αλλά και για τον τρόπο που επέλεξε να τις δημοσιοποιήσει.

■ Ο πρώην πρωθυπουργός τάρaxe τα εσωκομματικά νερά καθώς του ασκήθηκε έντονη κριτική ενώ άλλοι ενστερνίστηκαν τις απόψεις του για το ελληνικό χρέος

Ο Σημίτης διχάζει τους εκσυγχρονιστές

Ο πρώην πρωθυπουργός τάρaxe τα νερά σε βάθος που δεν είναι άμεσα αντιληπτό. Ορισμένοι υπουργοί και βουλευτές, οι οποίοι ενστερνίζονται γενικότερα τις απόψεις του, του καταλογίζουν προσωπικά κίνητρα και παλαιές πικρίες. Από την άλλη πλευρά, ο κ. Σημίτης πλησίασε ένα παραδοσιακά δύσπιστο απέναντι στον ίδιο εσωκομματικό ακροατήριο, το οποίο ανησυχεί για την πορεία της χώρας και αναζητεί απαντήσεις.

Μεταξύ των στελεχών του ΠαΣοΚ τα ερωτήματα έπεφταν βροχή τις προηγούμενες ημέρες: «Τι φοβάται ο Σημίτης και μιλάει για πράγματα που δεν λέγονται;». «Ξέρει κάτι παραπάνω και προσπαθεί να προετοιμάσει το κλίμα;». «Τι θα συμβεί στις καταθέσεις και στις τράπεζες; Τα spreads πήγαν πάλι στα ύψη». «Γιατί δεν τα είπε κατευθείαν στον Παπανδρέου;». Οι σχέσεις των δύο ηγετικών προσωπικοτήτων του ΠαΣοΚ βρίσκονται σε νεκρό σημείο εδώ και πολλούς μήνες και

φαιίνεται δύσκολο να αναθερμανθούν, καθώς κανένας από τους δύο δεν είναι διατεθειμένος να κάνει το πρώτο βήμα. Πάντως, ο πρώην πρωθυπουργός, σύμφωνα με πληροφορίες, ούτε μίλησε ούτε ενημέρωσε κανέναν πολιτικό από αυτούς που θεωρούνται τακτικοί συνομιλητές του για τη συνέντευξη, αιφνιδιαζόντας ακόμη και κοντινά του πρόσωπα.

■ Στα πρόθυρα νευρικής κρίσης

Ο υπουργός Οικονομικών κ. Γ. Παπακωνσταντίνου, ο οποίος θεωρείται «τέκνο» του κ. Σημίτη και δεν έχει κόψει τους διαύλους επικοινωνίας μαζί του, δεν έκρυψε τον εκνευρισμό του. Η δημοσίευση της συ-

νέντευξης τον βρήκε στη Νέα Υόρκη για την εαρινή σύνοδο του ΔΝΤ. Όταν έλεγε τις φράσεις «η συζήτηση για την αναδιάρθρωση βλέπει τη χώρα, δεν εφαρμόζω τη δική μου πολιτική αλλά την πολιτική της κυβέρνησης», ήταν φανερό η έντασή του.

Οι περισσότεροι πρώην υπουργοί, οι οποίοι είτε ήταν στενοί συνεργάτες του είτε ανήκαν στο ευρύτερο εκσυγχρονιστικό περιβάλλον, εξέφρασαν τις αντιρρήσεις τους για αυτή την παρέμβαση του πρώην πρωθυπουργού. Ο πρώην υπουργός Οικονομίας κ. Ν. Χριστοδουλάκης επισήμανε ότι «αν η Ελλάδα προχωρήσει σε «κούρεμα», θα προκαλέσει σοβαρή βλάβη στο εσωτερικό της χώρας».

Αλλά και ο κ. Ι. Παπαντωνίου σε ιδιωτικές συζητήσεις του εκφράζει αμφιβολίες αν σε αυτό το σύνθετο σκηνικό η δημόσια συζήτηση για την αναδιάρθρωση βοηθά ή εντείνει την ανασφάλεια. Ο πρώην «τσάρος» της οικονομίας εκτιμά ότι η αναδιάρθρωση με «κούρεμα» του χρέους δεν αποτελεί απάντηση στο οικονομικό πρόβλημα της Ελλάδας επειδή δεν θα μειώσει τα επιτόκια και ότι θα ήταν προσφορότερη λύση η επιμήκυνση του συνολικού χρέους της χώρας συνοδευόμενη από ένα μεγάλο κύμα μεταρρυθμίσεων. Θέση κατά της αναδιάρθρωσης

είχε εκφράσει με δημόσιες τοποθετήσεις του και ο κ. Α. Λοβέρδος. Ο υπουργός Υγείας, ο οποίος διατηρεί στενή πολιτική φιλία με τον κ. Σημίτη, εμμένει στις απόψεις του και εκφράζει τη διαφωνία του τόσο όσον αφορά την επιλογή του πρώην πρωθυπουργού να δώσει συνέντευξη όσο και για το περιεχόμενό της.

Αποστάσεις από τον πρώην πρωθυπουργό, με προσεκτικό τρόπο, πήρε και ο κ. Μ. Χρυσοχοϊδης. Ο υπουργός Ανάπτυξης χαρακτήρισε «πολύ κακή» τη συζήτηση για την αναδιάρθρωση και συμπλήρωσε ότι ο κ. Σημίτης έχει τις απόψεις του και τις εκφράζει. Η κυρία Άννα Διαμαντοπούλου απέφυγε να εμπλακεί στη συζήτηση επειδή πιστεύει ότι είναι πολιτικά άκομφο να σχολιάζουν υπουργοί τις απόψεις του πρώην πρωθυπουργού. Είναι σαφές ωστόσο ότι διαφωνεί με οποιαδήποτε ενέργεια μπορεί να μεταδίδει σήματα κατάρρευσης της ελληνικής οικονομίας. Αρνητική θέση για την αναδιάρθρωση έχει και η κυρία Μιλένα Αποστολάκη.

■ Στα δύο οι εκσυγχρονιστές

Η δήλωση όμως που συζητήθηκε περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη ήταν αυτή του κ. Σπ. Βούγια. Ο

ΥΠΕΡ

Βάσω Παπανδρέου
Βρίσκεται πολύ κοντά στις απόψεις Σημίτη

Ν. Αλευράς
«Στη συνέντευξη του ο Σημίτης εντόπισε το πρόβλημα και ταυτόχρονα έθεσε το πολιτικό και το διαπραγματευτικό πλαίσιο»

κ. Βούγιας μεταπήδησε από τον ΣΥΝ στο ΠαΣοΚ με τις ευλογίες του πρώην πρωθυπουργού και την περίοδο 2001-2002 διετέλεσε υφυπουργός Μεταφορών. Σε συνέντευξη του στο Βήμα FM άφησε πολλούς άφωνους όταν τον άκουσαν να λέει ότι «η παρέμβαση Σημίτη δεν βοήθησε καθόλου, υπονοεί ότι δεν θα τα καταφέρουμε» και να προσθέτει χωρίς να ερωτηθεί ένα σχόλιο για «όσους παρακολουθούν από την κερκίδα τους χριστιανούς να παλεύουν με τα λιοντάρια, κάνοντας μάλιστα και υποδείξεις, πιστεύοντας ότι δεν είναι μέρος του προβλήματος».

Ο κ. Βούγιας διευκρίνισε εκ των υστέρων ότι με το σχόλιο αυτό δεν εννοούσε τον κ. Σημίτη αλλά τη ΝΔ και έστειλε επιστολή προς τον πρώην πρωθυπουργό. Στο μεταξύ ο κ. Ν. Μπίστης δημοσίευσε σχόλιο στο περιοδικό «Μεταρρύθμιση» υπό τον τίτλο «Ένα λιοντάρι που το έλεγαν Βούγια». «Παρομοιάζοντας τον πρώην πρωθυπουργό με θεατή στο Κολοσσαίο ο Σπίρος Βούγιας αναδεικνύει – το λιγότερο – μια αβάσταχτη ελαφρότητα και μια αναιδή προθυμία» καταλήγει το σχόλιο.

■ Συνομιλητές του κ. Σημίτη εκτιμούν ότι καλώς άνοιξε ο διάλογος και εξηγούν γιατί είναι προτιμότερο

«Βιαστείτε, θα κάνουν αναδιάρθρωση

Ρεπορτάζ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Η συνέντευξη του κ. Κ. Σημίτη στο «Βήμα της Κυριακής» της 17ης Απριλίου επέδρασε καταλυτικά στον δημόσιο διάλογο. Ο πρώην πρωθυπουργός προκάλεσε αίσθηση όταν άνοιξε το «απαγορευμένο κεφάλαιο» της αναδιάρθρωσης του χρέους και τάχθηκε εμφατικά υπέρ. Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες του «Βήματος της Κυριακής», τουλάχιστον τέσσερις κορυφαίοι υπουργοί συμφωνούν με τον πρώην πρωθυπουργό, αλλά διευκρινίζουν στις κατ' ιδίαν συνομιλίες τους ότι αδυνατούν να υποστηρίξουν το ίδιο δημοσίως. Κυβερνητικοί κύκλοι έθεσαν το ερώτημα αν είναι σωστό να λέγονται από τον πρώην πρωθυπουργό εκείνα που πρέπει «να γίνονται χωρίς να λέγονται». Συνομιλη-

τές του κ. Σημίτη αντιπνέουν πως όταν αυτά που «γίνονται χωρίς να λέγονται» δεν γίνονται, τότε πρέπει να λέγονται για να γίνουν.

■ Κόστος και όφελος

Η συνέντευξη του κ. Σημίτη δημιούργησε δύο κεντρικά ερωτήματα. Πρώτον, η αναδιάρθρωση μπορεί να πλήξει καίρια τις τράπεζες και τα ασφαλιστικά ταμεία και ο λογαριασμός να καταλήξει στους πολίτες. Γιατί λοιπόν να σπεύσουμε; Δεύτερον, με μια αναδιάρθρωση διακινδυνεύουμε πολυετή αποκλεισμό από τις αγορές και τη διάρρηξη των σχέσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μήπως το κόστος αποδειχθεί πολλαπλάσιο του οφέλους; Ο πρώην πρωθυπουργός θεωρεί ότι η παρέμβασή του ήταν πλήρης και, όπως μεταδίδεται από συνεργάτες του, δεν

επιθυμεί να επανέλθει και να σχολιάσει το παραμικρό. Ωστόσο συνομιλητές του με τους οποίους ήλθε σε επαφή «Το Βήμα της Κυριακής» εκτιμούν ότι η επικρατούσα άποψη στην οδό Ακαδημίας είναι ότι τα παραπάνω «αρνητικά σενάρια» θα επιβεβαιωθούν μόνο αν η αναδιάρθρωση αρχίσει να αποφασιστεί και πραγματοποιηθεί χωρίς την απαιτούμενη προετοιμασία.

Συγκεκριμένα, όσον αφορά το πρώτο ερώτημα ο κ. Σημίτης φέρεται να εκτιμά ότι αν η Ελλάδα καθυστερήσει να απεγκλωβιστεί από τον βρόχο του υπερβολικού χρέους τότε η βλάβη στην πραγματική οικονομία θα είναι πολύ σοβαρή γιατί η αγορά θα στερηθεί επί μακρόν την πρόσβαση σε νέο δανεισμό. Ο μέγιστος κίνδυνος είναι η αδύναμη οικονομία να καταστήσει τη χώρα ακατάλληλη

ΓΙΑΤΙ ΝΑ ΣΠΕΥΣΟΥΜΕ;

● Στο τέλος η πραγματική οικονομία αν η αγορά στερηθεί την πρόσβαση σε νέο δανεισμό

● Δύσκολο οι Ευρωπαίοι θα πειστούν να ανανεώσουν τον δανεισμό

● Οι αγορές δεν θα μας «εκδικηθούν» εφόσον το χρέος καταστεί διαχειρίσιμο

για την ευρωζώνη. Η καλά προετοιμασμένη αναδιάρθρωση θα έχει κόστος για τις τράπεζες. Αλλά το όφελος θα είναι η επανεκκίνηση της οικονομίας και η οριστική αποτροπή δυσάρεστων εξελίξεων. Οι ελλη-

νικές τράπεζες μπορούν με τις κατάλληλες προβλέψεις να απορροφήσουν το κόστος και να συμβάλουν έτσι καταλυτικά στην απεμπλοκή της χώρας από το τέλμα. Όσο για τα Ταμεία, είναι δυνατόν να εξαιρεθούν

ΕΝΑ ΚΟΜΜΑ, ΤΡΙΑ ΚΟΜΜΑΤΙΑ

ΚΑΤΑ

Σπ. Βούγιας
«Κάποιοι παρακολουθούν από την κερκίδα τους χριστιανούς να παλεύουν με τα λιοντάρια, κάνοντας μάλιστα και υποδείξεις, πιστεύοντας ότι δεν είναι μέρος του προβλήματος»

Γ. Παπακωνσταντίνου
«Η συζήτηση βλάπτει τη χώρα. Δεν εφαρμόζω τη δική μου πολιτική αλλά την πολιτική της κυβέρνησης»

«ΝΑΙ»

υπό προϋποθέσεις

Γ. Φλωρίδης
«Δεν είναι ταμπού η αναδιάρθρωση αλλά υπάρχει και η μείζων πολιτική διάσταση: ποιοι, πώς και πότε την αποφασίζουν»

Αννα Διαμαντοπούλου
«Είναι πολιτικά άκομψο να σχολιάζουν υπουργοί τις απόψεις του πρώην πρωθυπουργού»

Υπέρ του «κουρέματος» οι βουλευτές

Από τους συνδαιτυμόνες στο περίφημο «δείπνο των τεσσάρων» η κυρία Βάσω Παπανδρέου είναι πιο κοντά στις απόψεις του πρώην πρωθυπουργού. Ο κ. Θ. Πάγκαλος μιλάει θετικά για το ενδεχόμενο επιμήκυνσης του συνολικού χρέους, αλλά απορρίπτει το λεγόμενο «κούρεμα».

Στο εσωτερικό της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ το κλίμα είναι πολύ θερμότερο για τον κ. Σημίτη. Η άποψη που εξέφρασε ο κ. Γ. Φλωρίδης, ότι το θέμα της αναδιάρθρωσης δεν είναι ταμπού αλλά δεν προσφέρεται για άναρχη συζήτηση και ότι πέρα από την τεχνική διάσταση του ζητήματος, αν θα είναι χρονική ή κεφαλαιακή, υπάρχει και η μείζονα πολιτική διάσταση που είναι ποιοι, πώς και πότε την αποφασίζουν, έχει την απήχυσή της. Πάντως αρκετοί άλλοι βουλευτές θεωρούν μείζονος πολιτικής σημασίας την παρέμβαση του πρώην πρωθυπουργού.

Ο κ. Κ. Καρατάλης δήλωσε ότι σέβεται τις απόψεις του κ. Σημίτη ως πρώην πρωθυπουργού και ιδιαίτερα έμπειρου περί τα οικονομικά, ωστόσο αποφεύγει να μπει στη συζήτηση για την αναδιάρθρωση επειδή θεωρεί ότι το θέμα

είναι πολύ σύνθετο και οι διαρροές δεν βοηθούν. Στο ίδιο μήκος κύματος βρίσκεται και ο κ. Ν. Αλευράς, ο οποίος συμμετείχε στο τραπέζι που παρέθεσε στα Τρίκαλα η βουλευτής του ΠΑΣΟΚ κυρία Σούλα Μερεντίτη στο ζεύγος Σημίτη και σε βουλευτές του ΠΑΣΟΚ. Στο γεύμα αυτό ο πρώην πρωθυπουργός μίλησε για την αναδιάρθρωση με πολιτικά αλλά και οικονομικά επιχειρήματα, καταλήγοντας ότι δεν είναι προς το συμφέρον της χώρας να καθυστερήσει. «Είχε δίκιο σε όσα είπε ο Σημίτης, ότι ακόμη και αν λυθεί το πρόβλημα του χρέους θα έχουμε σύντομα πρόβλημα τραπεζών. Στη συνέντευξή του εντόπισε το πρόβλημα και ταυτόχρονα έθεσε το πολιτικό και το διαπραγματευτικό πλαίσιο» παρατήρησε ο κ. Αλευράς. Υπέρ της αναδιάρθρωσης έχουν ταχθεί και οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ κκ. Π. Κουκουλόπουλος και Εκτ. Νασιώκας, ενώ και ένας κύκλος μεσαίων εκσυγχρονιστικών στελεχών θεωρεί ότι ο κ. Σημίτης είχε υποχρέωση να μιλήσει εφόσον πιστεύει ότι η κυβέρνηση ακολουθεί λάθος πορεία. «Αν δεν παρέμβει σε αυτή την κρίσιμη στιγμή, τότε θα το κάνει;» θέτουν το ερώτημα.

και για τη χώρα και για την ΕΕ να γίνει η κίνηση τώρα

για εμάς χωρίς εμάς»

από την αναδιάρθρωση ή να αναχρηματοδοτηθούν από το κράτος. Οι συντάξεις και οι καταθέσεις μόνον έτσι θα περιφρουρηθούν.

■ Ερήμην

Όσον αφορά τις σχέσεις με την Ευρώπη, η απάντηση που δίδεται από τους συνομιλητές του κ. Σημίτη είναι ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι εφικτό να πειστεί σήμερα ότι μια προετοιμασμένη αναδιάρθρωση εξυπηρετεί και τα δικά της συμφέροντα. Χωρίς αναδιάρθρωση οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις (κυρίως η γερμανική, η γαλλική και η ολλανδική) θα κληθούν να πείσουν την κοινή γνώμη των χωρών τους ότι οφείλουν να ανανεώσουν τον δανεισμό στην Ελλάδα το 2012 εφόσον οι αγορές, λόγω του υπερβολικού χρέους, θα εξακολουθούν να παραμένουν κλειστές.

Ωστόσο η πολιτική υποστήριξη μιας νέας βοήθειας αναμένεται να είναι εξαιρετικά ισχνή. Κατά συνέπεια είναι προτιμότερο για τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να υποστηρίξουν την αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους το ταχύτερο και να ζητήσουν από τις εμπλεκόμενες ευρωπαϊκές τράπεζες, που έχουν προετοιμαστεί για το ενδεχόμενο, να αναλάβουν το κόστος. Αν διστάσουν, τότε το 2012 θα πρέπει να επιλέξουν: είτε θα κληθούν να εγκρίνουν νέα βοήθεια, κάτι εξαιρετικά αβέβαιο, είτε θα μεθοδεύσουν μια «αναδιάρθρωση για εμάς χωρίς εμάς».

Όσο για τις αγορές, θεωρείται ασημένια η πεποίθηση ότι θα «εκδικηθούν» την Ελλάδα. Όταν το ελληνικό χρέος καταστεί αντίστοιχο των δυνατοτήτων της οικονομίας, τότε οι αγορές θα υποδεχθούν εκ νέ-

ου το κράτος και τις τράπεζες διότι θα έχει μειωθεί η σημερινή απαγορευτική διακινδύνευση. Η αντίστροφη μέτρηση για την επιστροφή στις αγορές, η οποία υπολογίζεται ότι δεν πρόκειται να διαρκέσει περισσότερο από έξι μήνες, αρχίζει με μια καλά προετοιμασμένη και έγκαιρη αναδιάρθρωση.

■ Κρούει τον κώδωνα

Ο πρώην πρωθυπουργός τον Δεκέμβριο του 2008 από το βήμα της Βουλής είχε προειδοποιήσει ότι η Ελλάδα οδεύει στο ΔΝΤ, κάτι που έγινε ενάμιση χρόνο μετά. Σήμερα πολλοί εκτιμούν πως με την παρέμβασή του προειδοποιεί ότι όσο καθυστερεί η αναδιάρθρωση τόσο διακυβεύονται όλα όσα κατέκτησε η χώρα τις τελευταίες δεκαετίες, ενδεχομένως ακόμη και η ένταξη στην ΟΝΕ.

ΓΝΩΜΗ

Ολοι ένα βήμα πίσω...

Του ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΡΑΚΟΥΣΗ

Μέρες καταλλαγής, κατευνασμού των παθών και συγχώρεσης οι πασχάλινές, επιβάλλουν ταπεινότητα και εσωτερική αναζήτηση. Το Θείο Δράμα, όσο και αν δεν αγγίζει πολλούς, επιβάλλει, μέσω της παράδοσης και των λαϊκών ηθών, στον καθένα δεύτερες και τρίτες σκέψεις και – γιατί όχι; – αναθεωρήσεις και αυτοαναιρέσεις.

Η συγκυρία του εφετινού Πάσχα, επίσης, η πολύπλευρη κρίση – οικονομική, πολιτική και κοινωνική – που πλήττει τη χώρα, ενισχύει, καθιστά σχεδόν επιβεβλημένες, τέτοιες διαδικασίες εσωτερικής αναζήτησης. Δεν υπάρχει πολίτης στην Ελλάδα σήμερα που να μην αγωνιά για το μέλλον και να μην αποτιμά, είτε ατομικά είτε συλλογικά, το δύσμοιρο παρόν. Ισως περισσότερο οι φτωχοί, που δεν έχουν στον ήλιο μοίρα και είναι αναγκασμένοι να σφίξουν τα δόντια και να προχωρήσουν.

Αλλά το ίδιο αγωνιωδώς οφείλουν αναζήτηση αυτογνωσίας και μεταμέλειας οι πλούσιοι, οι έχοντες και κατέχοντες, όπως και οι διαθέτοντες και ασκούντες εξουσία ή όσοι αναγνωρίζονται ως δημόσια πρόσωπα και είχαν ή έχουν συμμετοχή ή λόγο στις δημόσιες υποθέσεις.

Επιβάλλεται, λοιπόν, όλοι να ξαναμετρήσουν τη θέση και τον ρόλο τους, να ξαναδοούν τις ευθύνες, τις όποιες ευθύνες, και να επανατοποθετηθούν, αν πραγματικά αντιλαμβάνονται την κρισιμότητα των περιστάσεων και θέλουν ή απλώς φιλοδοξούν να παραμείνουν παρόντες και ενεργοί στην επόμενη, εκρηκτική κατά πάσα βεβαιότητα, περίοδο.

Και δεν είναι αυτή η αναζήτηση ηθικοπλαστική, αλλά ουσιαστική, καθώς ουδείς θα μείνει αλώβητος από την επερχόμενη δοκιμασία.

Πρώτοι εμείς οι δημοσιογράφοι, άλλοι γιατί συμβιβαστήκαμε και δεν αποδώσαμε όσα βλέπαμε, άλλοι γιατί νιώσαμε της εξουσίας τα χάδια και φουσκώσαμε σαν Ινδιάνοι, άλλοι επειδή ιδιοτελώς κρίναμε ότι έτσι παίζεται το παιχνίδι και συμμετείχαμε ενεργά σε αυτό και ορισμένοι επειδή πιστέψαμε τη δύναμη της ημιμάθειάς μας και κρίναμε ως πανεπιστήμονες ότι

όλα τα σφάζουμε και όλα τα μαχαιρώνουμε.

Όπως και να έχει, ο Τύπος, τα ΜΜΕ, οι επιχειρηματίες, όλοι, και ιδιαιτέρως όσοι υπηρετήσαν τον ημιμαθή κύκλο της εντυπωσιοθηρίας, του λαϊκισμού και της αποβλάκωσης του φιλοθεάμονος κοινού οφείλουν εκ των πραγμάτων να κοιταχτούν ξανά στον καθρέφτη και να αντιληφθούν ότι χρόνια έπαιζαν με τη θέση και την προκοπή της χώρας. Και τώρα, αν θέλουν να επιστρέψουν κάτι στην κοι-

νωμία, οφείλουν να αλλάξουν, να αποδεχθούν ξεχασμένες αρχές και κανόνες, να αποδώσουν τα πράγματα ως έχουν, να αναδείξουν τις απειλές, να υπηρετήσουν εντέλει το δημόσιο συμφέρον.

Αλλά και οι υπόλοιπες ισχυρές ομάδες, οι τραπεζίτες για παράδειγμα που συνεχίζουν να απολαμβάνουν αυτοί και οι παρέες τους και την ίδια στιγμή απαιτούν από τους άλλους προσαρμογή και ευελιξία. Και οι επιχειρηματίες, επίσης, που ασφαλίζονται προσωπικώς και αφήνουν τον κόσμο τους απροστάτευτο και τις επιχειρήσεις τους χωρίς φροντίδα και συνεισφορές.

Αλλά και οι εμπορευόμενοι και όσοι μεταπωλούν αγαθά και διαπραγματεύονται υπηρεσίες είναι καιρός να επιχειρήσουν νέες αποτιμήσεις για τα αγαθά τους, πιο κοντά στις ανάγκες και στις δυνατότητες των πολλών.

Και οι δημόσιοι υπάλληλοι, που πλεονεκτούν καθώς έχουν σε τούτους τους καιρούς ασφαλή εργασία, οφείλουν άλλη στάση

και άλλη συμπεριφορά. Τα πρόσωπα της πολιτικής, επίσης, οφείλουν να ξαναμετρήσουν τη συμβολή τους ή να αποτιμήσουν τη ζημιά που έκαναν στη χώρα και στον λαό μας. Να αναλάβουν κόστος και ευθύνη, και εκείνοι που άφησαν πίσω τους ανείπωτα χρέη ως ζητήσουν συγγνώμη και όσοι απόλαυσαν εισοδήματα, βάζοντας το χέρι στο μέλι, ως αποσυρθούν εγκαίρως, προτού η οργή των πολλών ανθρώπων τους κατακαύσει.

Ενα βήμα πίσω οφείλουν να κάνουν όλοι, μήπως και βρει χαραμάδα το αναστάσιμο φως και εισέλθει, να φέρει αυτογνωσία προσωπική και συλλογική, την οποία τόσο έχει ανάγκη ο τόπος.

Επιβάλλεται όλοι να επανατοποθετηθούν αν πραγματικά αντιλαμβάνονται την κρισιμότητα των περιστάσεων